

[J. K. Hansen]

han har handlet i god tro, ligesom jeg da også beder ministeren om at tro på, at jeg har handlet i god tro ved at indgå dette lille forlig om lovforslag nr. L 47.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Hvilket formål skulle det dog tjene at udskyde afgørelsen om dette spørgsmål, som er så lysende klart, at alle kan forstå det, til efteråret? Vi har haft høringer, vi har fået breve, vi har drøftet det her i dag. Lad os nu træffe en afgørelse. Det ville da være helt fjollet at komme med den sag igen til efteråret. Lad os træffe en beslutning nu. Der er en måned, til vi skal holde sommerferie. Hvad er problemet? Jeg ser det ikke.

Til fru Elisabeth Bruun Olesen vil jeg bare sige, at jeg tror, hun glemmer, at det, det drejer sig om, er topledere inden for skoleadministrationen. Det er ikke dem, der skal sidde og administrere den enkelte skole og de enkelte timer. Vi har skolenævn, og dem har vi jo heldigvis styrket lidt i forbindelse med ændringen af skolestyrelsesloven. Det, det drejer sig om her, er den øverste administration, hvor det drejer sig om at fordele pengene og om at få skolens administration til at fungere i sammenhæng med den øvrige administration i kommunen.

Jeg lægger megen vægt på, at man skal benytte sig af rammestyning og ikke af detailstyring, og de chefer, vi her taler om, skal ikke være kloge på alle mulige ting vedrørende frikvarterer, undervisningsindhold osv. Det er slet ikke meningen med det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 132:

Forslag til folketingsbeslutning om vikardækning ved barselorlov.

Af Jytte Andersen (S) m.fl.
(Fremsat 3/4 86).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg vil indlede med at understrege, at regeringens har samme interesse som forslagsstillerne, nemlig at sikre, at yngre kvinder ikke bliver diskrimineret i ansættelsessituationer. I forvejen er arbejdsløshedsproblemet ved at blive først og fremmest et kvindeproblem, og dette må naturligvis ikke forstærkes ved, at yngre kvinder bliver fravalgt i ansættelsessituationen. Det socialdemokratiske forslag drejer sig om ansættelser i den offentlige sektor. Jeg håber og tror, at det ikke generelt er nødvendigt at rette mistanke om diskriminerende tendenser mod arbejdsgiverne i den offentlige sektor. Socialdemokratiet deler tilsyneladende ikke denne tro, og det kan da godt være, at der findes enkelte eksempler på offentlige arbejdsgivere, der diskriminerer. I så tilfælde vil jeg understrege, at det allerede er ulovligt at diskriminere på grund af køn.

Vi er positive over for hensigterne, nemlig at hjælpe kvinderne på arbejdsmarkedet, men når det er sagt, må jeg alligevel afvise det socialdemokratiske forslag, og det er der mange grunde til. For det første er den foreslåede konstruktion administrativt belastende. For det andet er det et dyrt forslag, dels fordi staten skal betale forskellen mellem vikarløn og dagpenge, dels fordi en lang række offentlige arbejdsgivere allerede i den eksisterende bemanning har taget højde for sygefravær, ferie og barselfravær. I disse tilfælde vil en tvungen vikarordning altså føles som et unødvendigt personaleforbrug.

Det leder over i det, der for mig er det allervigtigste argument. Der er tale om et indgreb i såvel de statslige som de kommunale myndigheders ret til at tilrettelægge arbejdet ud fra de konkrete personalemæssige behov, som man f.eks. i den enkelte kommune har for at udnytte ledig kapacitet, før man gennemfører midlertidige ansættelser af vikarer. Hvis der altså mod min forventning skul-

[Arbejdsministeren]

le være nogle få offentlige arbejdsgivere, der har diskriminerende tendenser, kunne disse blive forstærket af en gennemførelse af dette forslag. Forslaget vil derfor få den stik modsatte effekt af det, det tilsigter.

Jeg er altså bange for, at en gennemførelse af forslaget kan øge den forhåbentlig lille diskrimination i stedet for at reducere den, så regeringen afviser det foreliggende forslag. Men vi vil meget gerne overveje, hvordan vi på anden vis kan være med til at fjerne barrierer for kvindernes ligestilling på arbejdsmarkedet.

Houe (KF):

Forslagsstillerne skriver i bemærkningerne til forslaget, at en barselorlov af op til 24 ugers varighed efter fødslen kan forhindre ansættelse af kvinder i den fødegygtige alder. Ligestillingsrådet har fundet bekræftelse på, at det nok forholder sig således, siges det. Det er næppe helt forkert, og vi kunne nok heller ikke vente andet.

Forslagsstillerne vil råde bod på forholdet ved at lade staten betale de merudgifter, der er forbundet med at skulle ansætte vikarer for alle, der holder barselorlov, også mænd, der eventuelt er fraværende i kort tid på grund af barsel i familien.

Det synes ikke at være nogen god idé, for det første fordi det kan blive ganske dyrt for staten og administrativt meget besværligt. For det andet er der i budgetterne for de fleste offentlige institutioner m.v. indeholdt beløb til dækning af afløsning ved sygdom, barsel m.v. For det tredje ville det være et ganske barsk indgreb i arbejdsgivernes ret til selv at vurdere behovet for vikarer. Og for det fjerde er forslaget ifølge bemærkningerne kun en forløber for også at indføre pligt for private arbejdsgivere til at ansætte vikarer for alle, der bevilges barselorlov, og det synes jeg er en lige så dårlig idé.

Skulle der som indledningsvis nævnt være kvinder, der direkte diskrimineres på grund af graviditet eller muligheden herfor, har vi anden lovgivning, der tager sig af disse forhold.

Vi ønsker ligesom forslagsstillerne de bedst mulige vilkår for alle på arbejdsmarkedet, men som det er fremgået af det sagte, kan det konservative folkeparti ikke støtte

forslaget. Det er en rigtig dårlig idé, man har fostret.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Da mit partis ordfører, fru Elsebeth Kock-Petersen, ikke er til stede, skal jeg på venstres vegne fremføre vore synspunkter.

Venstre ser naturligvis gerne, at enhver diskrimination mod kvinderne ophæves, og der er mange ting, venstre gerne ville gøre i den forbindelse. Vi ønsker større fleksibilitet i arbejdstiden, lettere adgang til deltid, lettere adgang for kvinder til at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Det er elementer, som vi gerne ser at arbejdsmarkedets parter arbejder henimod, specielt i den private sektor, for der er meget langt tilbage. Elementerne findes i meget højere grad i den offentlige sektor. Men dette forslag udmærker sig ved ikke at have nogen af disse elementer, tværtimod.

Venstre er – også af de grunde, som ministeren var inde på – imod forslaget.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det er et udmærket forslag, hvis intentioner vi i SF kan støtte. Vi synes, det var godt, vi i sin tid fik lavet en betydelig forbedring af barselorloven. Det var et betydeligt fremskridt for både børn og forældre. Og selvfølgelig opstår der så nogle problemer hen ad vejen, når vi laver nye tiltag.

Men dette problem, som vi nu taler om, nemlig at sørge for, at der kommer vikarer ind i forbindelse med barselorlov, havde vi faktisk inde i drøftelserne allerede på det tidspunkt, hvor vi behandlede den nye barselorlov. Og sagen er, at vi på det pågældende tidspunkt havde lidt svært ved at blive enige om, hvilke muligheder der var for at sikre, at vi fik vikardækning. Der er jo ikke nogen rimelighed i, at måske 10 andre kvinder på en arbejdsplads skal løbe hurtigere, fordi én går på barselorlov og går hjem og passer sit barn. Det er ikke den form for solidaritet, der på vores arbejdsmarked – hvor man jo skal løbe hurtigt nu om dage – er sådan det helt soleklare. Det må selvfølgelig være sådan, at der kommer vikarer ind, når nogle har den mulighed at trække sig ud af arbejdsmarkedet i næsten et halvt år.

Vi har drøftet det her op til flere gange uden at nå frem til en løsning. I al bragesnakken om diskriminering – hvilket efter

[Lilli Gyldenkilde]

min bedste mening er en total overvurdering af denne sag – kan det altså ikke nytte noget at stå her og snakke så meget om ligestilling, og at vi skal hjælpe disse kvinder, og hvad ved jeg, og så samtidig sige: men ingen indgreb i arbejdsgivernes ret til at lede og fordele og vurdere, om der skal ansættes vikarer eller ej.

Det er urimeligt, så meget mere som vi laver masser af indgreb herindefra, og ikke mindst den siddende regering har gjort det. Man griber f.eks. ind ved at give støtte til arbejdsgiverne, så de slipper med lidt mindre til både ditten, datten og dutten. Det er også et indgreb efter min mening. Så det med indgrebet kan vi ikke tage os af.

Der må findes en løsning på det her. Jeg mener egentlig, dette er det bedste, vi har set indtil nu i et forsøg på at finde en løsning, som måske kunne samle et flertal herinde. Kan vi ikke bruge denne løsning, må vi finde en anden. Vi kan forstå på alle, ikke mindst den nye arbejdsminister, at det er en sag, der ligger stærkt på sinde. Så kan det jo ikke nytte noget bare at afvise forslaget på, at det her ikke duer; så må man komme med nye ideer til, hvordan vi får klaret problemet.

Jeg vil ikke undlade at sige, at der jo i øvrigt er flere problemer. Jeg vil nævne det i forbindelse med dette forslag om barselorloven. Det andet problem er, at dagpengebeløbet til de kvinder, der er på barselorlov – for det er jo i hovedsagen kvinder, selv om mænd også kan komme ind under ordningen – rent faktisk er faldet med 15 pct. Det er faldet, samtidig med at arbejdsløshedsunderstøttelsens regulering er stillet i bero. De ting hænger nemlig sammen, syge- og barseldagpenge og arbejdsløshedsdagpenge. Jeg tror ikke, det har været intentionen hos dem, der foreslog den nye barselorlov i sin tid, at beløbet til dækning af barselorlov faktisk skulle være 15 pct. mindre, end det hidtil har været. Så jeg føler, det er en sag, vi måske skulle tage op i forbindelse med udvalgsbehandlingen. Jeg kan love støtte fra SF til at finde frem til nogle løsninger både på dette problem og på andre, der har forbindelse med det.

Og så får jeg lyst til at slutte med at sige, at det er lidt grotesk, at regeringen selv spekulerer i den her ordning, hvilket den jo gør ved at nedsætte det kommunale bloktilskud

med 21 mill. kr. med henvisning til mindre dækning på både barsel- og sygeområdet. Det er ikke til at skulle ad, hvor meget af de 21 mill. kr. der går til almindelig sygedagpengedækning, og hvor meget der går til barselorlov. Men det er helt klart, at regeringen selv har spekuleret i, at der ikke skal bruges så mange penge her, og derfor har den lavet en besparelse på 21 mill. kr.

Den beløbsstørrelse, vi kommer til at tale om i forbindelse med det her, bliver ikke ret meget større, end at det sagtens kan rummes inden for de penge. Det vil jeg bede ordførerne om at være opmærksomme på.

Lone Dybkjær (RV):

Som fru Lilli Gyldenkilde har været inde på, har vi jo haft en runde omkring vikarordninger, dengang vi vedtog den forlængede barselorlov. Jeg kan også tydeligt huske, at SFs ordfører – jeg tror, det var hr. Agerschou – ikke mente, at problemet omkring barselorloven og diskrimination over for kvinder blev større, fordi man udvidede orloven. Det er jeg sådan set enig i, og det er i øvrigt heller ikke, hvad fru Lilli Gyldenkilde har sagt i dag.

Men det er fuldstændig rigtigt, at der er et problem. Derfor må jeg sige til fru Jytte Andersen, at vi er enige i diagnosen – der er nok ingen tvivl om, at der er en diskrimination – men vi er faktisk meget lidt overbeviste om den foreslåede løsning. Jeg tror, at hvis man yderligere indfører en tvungen vikardækning, så kan man risikere at gøre det endnu værre, end det er i forvejen.

Så jeg synes, at vi burde prøve at se, hvilke reelle mekanismer vi kan benytte os af for at sikre, at der bliver de samme incitament til at ansætte kvinder som til at ansætte mænd.

Snakken om, at mændene vil deltage mere på hjemmefronten, og at mændene også bør tage del i barselorloven og alt det dér, synes jeg vi skal droppe i denne sammenhæng, for det bliver alligevel ikke til noget, i første omgang i hvert fald.

Jeg synes, vi skulle prøve at se, hvad – jeg ved ikke, om det er fra Nairobiudvalget, handlingsplansudvalget, ligestillingsrådet, eller hvem det er – der kan komme af forslag. Jeg tror ikke, problemet er penge, sådan som der her bliver talt om. Problemet er jo sim-

[Lone Dybkjær]

pelt hen, at en god arbejdskraft forsvinder, og at det koster en hel masse at indsætte en anden. Hvad kan vi så lave af mekanismer, så det ikke fører til en diskrimination? Jeg tror ikke, det er nok, at vi overlader det til arbejdsministeren – med al respekt for arbejdsministeren – det er også muligt, at de kan tage det med i handlingsplansudvalget og undersøge, hvad vi kan gøre. Men jeg synes også, vi skulle prøve i udvalget at indkalde nogle folk og spørge, hvad vi rent faktisk kan gøre.

Som sagt: diagnosen er rigtig, jeg tror bare ikke på løsningen. Det gjorde jeg heller ikke dengang, og der er ikke noget i udviklingen, der har overbevist mig om, at løsningen er mere rigtig i dag, end den var dengang.

Bollmann (CD):

Vi i CD er jo nøjagtigt lige så positive over for hensigten bag forslaget som alle andre; og jeg har forstået hensigten sådan, at vi skal hjælpe kvinderne i arbejdssituationen, så de ikke diskrimineres. Og vi må desværre se i øjnene, at arbejdsløsheden efterhånden i sig selv er ved at blive et kvindeproblem. Her drejer det sig altså om den offentlige sektor, og jeg tror ikke, netop denne sektor er værre til at diskriminere over for kvinder end alle andre.

Jeg mener, forslaget er for dyrt, fordi det kan opfordre til ekstra forbrug af personale, nemlig i de tilfælde, som andre har været inde på, hvor man faktisk har taget højde for de situationer, der beskrives i forslaget. Vi mener i øvrigt også, det er et bureaukratisk forslag. Vi skal ikke blande os i arbejdsgivers ret til selv at vurdere, hvilket behov man har.

Men det er klart, at vi gerne vil være med til at drøfte andre forslag på området.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

VS er enig med socialdemokratiet i, at der burde være fuld vikardækning ved barselorlov. Denne indstilling har vi ikke kun af hensyn til kvinderne, men også af hensyn til de øvrige ansatte på arbejdspladsen.

I dag bliver vikarkontoen inden for det offentlige ofte reduceret, så den i dag er nær nul inden for mange områder, bl.a. inden for daginstitutionsområdet. Det vil sige, at en graviditet med efterfølgende barselorlov og

måske langvarig sygdom hos det øvrige personale kan udvikle sig til en katastrofe for det øvrige personale, som må rende stærkere og stærkere og stærkere, og det går selvfølgelig også ud over børnene, som er i institutionen, og som til sidst blot opbevares.

Men også inden for andre områder af det offentlige betyder kvinders barselorlov, at de øvrige ansatte må pukke mere og mere. Og det er faktisk hårdt, ja, det kan være direkte helbredsnedbrydende at måtte pukke mere og mere i halve og hele år og se dyngerne vokse og vokse, mens folk utilfredse ringer ind og klager over, at de dér dynger bare vokser og vokser. I bemærkningerne til lovforslaget står der jo også, at kommunerne kun har 50 pct. vikardækning i dag, og det er alt for lidt. Vi mener altså, at hensynet til de øvrige ansatte kræver vikardækning.

Hensynet til det enkelte individ, den enkelte kvinde, kræver selvfølgelig, at vikardækningspligten følges op af en sikring af, at der ikke ansættes færre kvinder i den fødegydte alder i den offentlige sektor. Forslaget gælder jo kun den offentlige sektor.

Nu kan kvinder jo føde børn i mange år, og det bliver mere og mere almindeligt, at kvinder venter med at få børn til en forholdsvis sen alder, fordi de ønsker at få færdiggjort deres uddannelse først. Så det er for så vidt i mange år, kvinder kan risikere at blive diskrimineret på arbejdsmarkedet i forbindelse med arbejdsgivers rædsel for, at de skulle gå hen og blive gravide.

Hvor stor er diskriminationen egentlig? Kan man påvise den, eller må vi sige, at vi tror, det er sådan? Der står i bemærkningerne, at ligestillingsrådet siger, at det er en tendens, og at man har fået nogle henvendelser. Jeg kunne godt under udvalgsarbejdet – eller måske af fru Jytte Andersen nu – tænke mig at få konkretiseret, hvor stort det reelle problem er.

VS mener i øvrigt, at socialdemokratiets forslag om statsfinansiering er et godt udgangspunkt for en diskussion om, hvordan vi løser det her problem, og med alle de fine hensigter, der har fløjet rundt i luften her, må der jo kunne komme en løsning af den ene eller den anden art.

Dohrmann (FP):

[Dohrmann]

Jeg synes, at både forslagsstillerne og de partier, der har støttet forslaget, skal gøre sig én ting fuldstændig klar, nemlig at hvis nærværende forslag bliver vedtaget, vil det have lige præcis den stik modsatte virkning af den, forslagsstillerne i deres bemærkninger giver udtryk for at de tilstræber. Det vil nemlig have den virkning, at man også inden for det offentlige vil være langt, langt mere tilbøjelig til at ansætte mandlige medarbejdere.

Når eller hvis der ikke bliver indkaldt vikarer i dag – jeg ved ikke, om påstanden er rigtig – er det i mange tilfælde selvfølgelig, fordi der er tale om kortere perioder, så at det ikke kan betale sig. Desuden – det er egentlig en følgevirkning af det andet – kan en ny vikar, der kommer ind i et sådant kortvarigt job, ikke udføre noget som helst praktisk gavnligt.

Det er helt sikkert, at hvis man vedtager forslag af denne karakter med henvisning til ligestilling i øvrigt, så skaber man en endnu større afgrund. Vi kender alle sammen de offentlige myndigheders normale tilbøjeligheder – lad os bare bruge det udtryk – til at bruge penge. Jeg føler mig overbevist om, at hvis det virkelig var hensigtsmæssigt og der overhovedet var brug for det, så ville der også blive indkaldt en vikar.

Dette forslag vil bevirke, at endnu færre kvinder kommer i beskæftigelse inden for det offentlige. Derfor synes jeg, at forslagsstillerne, VS, SF m.fl. – og de radikale, som var lidt lunkne – ved at gennemføre et forslag af denne karakter skader ligestillingen. Det har lige præcis den modsatte virkning af det, man siger man tilstræber.

Jytte Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til arbejdsministeren og ordførerne for venstre, de konservative og CD, at jeg stort set synes, det var bragesnak. Undskyld, at jeg udtrykker mig så bramfrit. Det handlede om at give udtryk for nogle pæne hensigter, men man ville egentlig ikke vejen, når det kom til stykket. En af vejene handler om økonomi, og det handler om nogle konkrete udspil.

Arbejdsministeren sagde, at man gerne ville være med til at anvise nogle veje. Med hensyn til de veje, socialdemokratiet har antydnet her, mens den nye minister har siddet i stolen, er der altid blevet henvist til, at det

ikke lige præcis skal være på den måde, det skal være på en anden måde. Men vi får vel på et eller andet tidspunkt at se, på hvilken måde arbejdsministeren og regeringen ønsker en reel ligestilling. Det handler om nervositeten, afvisningen af at sætte økonomi ind. Det handler om afvisningen af at gøre noget konkret for at sikre, at kvinderne i den offentlige sektor ikke diskrimineres.

Jeg forstår ikke helt, at arbejdsministeren gav udtryk for, at det var administrativt belastende. I dag er der jo en praksis, hvorefter arbejdsgiveren oplyser det til de sociale udvalg, når en kvinde går på barselorlov, og der sker så en refusionsberegning. Selv om der i den refusionsberegning skulle indgå en vikarudgift, kan det ikke medføre de store administrative belastninger i det offentlige system eller i det sociale udvalg. Det er en simpel beregning, som ikke kan vare mere end et par minutter for hver enkelt sag, så det kan i hvert fald ikke være et argument. Det er ikke videre belastende og måske heller ikke så alvorligt ment, som det blev fremført.

Vi har ikke den tiltro, ministeren og de ordførere, jeg nævnte før, for venstre, CD og de konservative, har til, at barselorloven er indregnet i personalepolitikken. Det kan vi også se af, at vi ved, at man fra indenrigsministerens side kalkulerer med, at der kun ansættes vikarer for 50 pct.s vedkommende. Man indregner det i virkeligheden allerede nu som en besparelsesmulighed, og det er ikke det, der har været hensigten med en forlænget barselorlov. Det er en familiepolitisk og en børnepolitisk foranstaltning, ikke en besparelsesforanstaltning. Men der opereres altså allerede nu fra regeringens side med, at der kun er 50 pct. vikardækning.

Til hr. Houe vil jeg godt sige, at det jo er rigtig nok, at der for mændenes vedkommende er tale om korte perioder, og at det kan være svært at få vikardækning i 1 uge eller 14 dage. Men vi siger jo i forslaget, at her vil vi godt lægge op til en forhandling om nogle minimumsregler: i hvor høj grad eller hvor ringe grad skal man gå ind i en vikarforpligtelse, når det drejer sig om mandens andel af barselorloven?

Der er altså ikke nogen problemer med den side af sagen, som hr. Houe gjorde opmærksom på. Men jeg forstod nu også af hr. Houes tale, at dette egentlig var en dårlig

[Jytte Andersen]

idé, og at det handlede om at finde nogle argumenter, som så ud, som om man mente det konkret og sagligt og der ikke var en ideologisk skillelinje – det har jeg en fornemmelse af at der er – imellem hr. Houe og socialdemokratiet.

Fru Birthe Rønn Hornbech sagde, at venstre skam ville gøre mange ting for at fremme ligestillingen. Det vil vi da glæde os til at se nogle konkrete bud på. De bud, der har været fra venstre indtil nu, er gået i den modsatte retning, men hvis der er nogle konkrete bud fra venstre, vil vi møde dem positivt, hvis de rent faktisk betyder en højere grad af ligestilling for kvinder på arbejdsmarkedet.

Jeg vil godt takke fru Lilli Gyldenkilde for en positiv modtagelse. Det er fuldstændig rigtigt, som fru Lilli Gyldenkilde siger, at der i dag er nogle medarbejdere i den offentlige sektor, som løber stærkere, fordi der er nogle andre, der går på barselorlov, og det var faktisk ikke det, der var hensigten med barselorloven.

Jeg er meget enig i problemstillingen vedrørende udhulingen af dagpengeniveauet. Jeg synes, vi skal se på i udvalget, hvordan det har udviklet sig, og hvilke konsekvenser det har, at nogle kvinder af økonomiske grunde rent faktisk ikke udnytter deres barselorlov. Det er jeg meget enig i at vi skal kigge på.

Så vil jeg godt sige tak til fru Lone Dybkjær. Selv om hun ikke syntes om modellen her, var der en åbning. Hun var enig i, at der var noget, vi skulle kigge på, noget, vi politisk skulle have drøftet igennem som konsekvens af den udvikling, vi har set. Det vil jeg godt sige fru Lone Dybkjær tak for. Jeg er selvfølgelig lidt ked af, at forslaget ikke er det konkrete budskab, som det radikale venstre umiddelbart kan gå ind for, men der var dog en åbning og en mulighed for drøftelser i arbejdsmarkedsudvalget, som vi vil komme tilbage til.

Til hr. Bollmann vil jeg sige det samme. Den positive holdning over for hensigten kan vi mindst talt ikke bruge til ret meget, og kvinderne kan ikke bruge den til noget som helst. Det, de gerne vil have, er sikkerhed for, at når de kommer tilbage på deres arbejdsplads, så ligger der ikke arbejde i stabler, og sikkerhed for, at deres kolleger ikke bliver belastet uforholdsmæssigt meget, hvil-

ket rent faktisk sker i øjeblikket mange steder i den offentlige sektor.

Til fru Elisabeth Bruun Olesen vil jeg også godt sige tak for en positiv tilkendegivelse over for forslaget.

Endelig til hr. Glensgård: jeg synes, det var en ualmindelig . . . Det er hr. Glensgård, ikke?

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Nej, hr. Dohrmann.

Jytte Andersen (S):

Hr. Dohrmann, undskyld, det er endda gruppeformanden – det er jo pinagtigt.

Hr. Dohrmanns bemærkning om, at en vikar ikke kan foretage sig noget som helst praktisk, var dog en utrolig nedgørende kommentar i forhold til medarbejdere, som måske står i arbejdsløshedskøen i øjeblikket og har en mulighed for at komme ind som vikar. En kvinde – en mand for så vidt også – skal høre fra en politisk taler her på folketingets talerstol, at en vikar ikke kan foretage sig noget som helst fornuftigt! Det synes jeg ærlig talt ikke klædte debatten.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg håber ikke, at fru Lone Dybkjær vil tage mig det fortrydeligt op, hvis jeg tillader mig at konstatere, at fru Lone Dybkjær og jeg stort set sagde det samme. Det siger jeg – og det tror jeg man ved genlæsning af folketingets referat vil kunne konstatere – fordi jeg synes, det var pudsigt at konstatere, at når fru Lone Dybkjær sagde det, så var det ifølge fru Jytte Andersen udtryk for en åbning, udtryk for enighed, men når jeg sagde det, så var det udtryk for bragesnak. Er det ikke en pudsigt form for politisk debat?

Vi snakker her om et konkret forslag. Vi kunne have nøjedes med, da det er et konkret forslag og ikke en generel debat om kvindernes ligestilling på arbejdsmarkedet, at afvise det. Jeg gjorde mig den ulejlighed, fordi det var første gang, vi diskuterede disse problemer i folketinget, på regeringens vegne at præcisere en positiv holdning til kvindernes ligestilling på arbejdsmarkedet. Og så afviste jeg i øvrigt det konkrete forslag.

Hvorfor skal man være så destruktiv i den politiske debat, at man karakteriserer det

[Arbejdsministeren]

som bragesnak? Hvorfor ikke tage positivt imod det som den åbning, det er ment som? Hvorfor ikke forfølge den konstruktive linje, hvad f.eks. LO-bladet gjorde i sit sidste nummer, hvor det udtrykte tilfredshed med arbejdsministerens fortolkning af loven om lige løn for lige arbejde? Det er da væsentlig mere konstruktivt og positivt, hvis man mener, at kvinderne skal ligestilles på arbejdsmarkedet, i stedet for at pådutte hinanden motiver, man ikke har.

Så jeg vil opfordre til – hvis man mener det alvorligt, at man vil have ligestilling på arbejdsmarkedet – at man tager ministerens ord for pålydende, når de bliver udtalt fra folketingets talerstol og andre steder, og at vi derfor går ind i en konstruktiv dialog om, hvordan vi kan fremme kvindernes ligestilling på arbejdsmarkedet.

Et af de steder, vi skal beskæftige os med det, er i det udvalg, som er nedsat, og som skal lave en dansk handlingsplan som opfølgning af Nairobikonferencen. Jeg har haft forberedende møder med mine repræsentanter i udvalget og har givet instrukser om, at det er en sag, der interesserer mig meget. Jeg har bedt om, at man kommer frem med nye, utraditionelle forslag til, hvordan vi kan fremme denne ligestilling på arbejdsmarkedet. Hvorfor så ikke tage positivt imod det?

Det er klart, at hvis man i arbejdsmarkedsudvalget ønsker inden da at have foreløbige drøftelser, står arbejdsministeren selvfølgelig også til rådighed for at bidrage dér. Men det er altså ikke i forbindelse med behandlingen af et konkret forslag, som man er imod, man skal fremlægge de generelle tanker om, hvad man er for.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg vil godt sige til fru Ritt Bjerregaard – undskyld, fru Jytte Andersen, det var lidt pinligt – at det aldeles ikke var en nedgøring af nogen som helst.

Det siger da sig selv, at når der er tale om en person – uanset om det er en mand eller en kvinde – som kommer ind i et nyt job, er det helt umuligt, medmindre det er noget meget enkelt som maskinskrivning o.lign., at udføre det samme arbejde som en allerede ansat. Det var det eneste, der lå i det; der lå aldeles ikke noget nedgørende i det.

Jeg synes, fru Jytte Andersen glemte at kommentere det, jeg sagde: at det her virkelig vil virke diskriminerende. Hvis man har valget mellem at ansætte en kvindelig medarbejder og en mandlig, så er det helt sikkert, at hvis det her forslag vedtages, vil man også inden for det offentlige være langt, langt mere tilbøjelig til at ansætte en mandlig.

Jytte Andersen (S):

Det var dog en forfærdelig vred minister, vi hørte. Man skulle tro, at ministeren var ny her i folketinget og ikke havde vænnet sig til den politiske debat. Ministeren har jo været på optræden her tidligere, så jeg var lidt overrasket over vreden.

Det, vi har set i den måneds tid, ministeren nu har siddet i stolen, er en forespørgsel om forringelser af dagpenge og en diskussion om flaskehalsproblemet, to ting, som i meget høj grad vedrører den kvindelige arbejdskraft. I de debatter har vi ikke set nogen som helst fremstrakt hånd i forhold til reelt og konkret at gøre noget for at sikre kvinderne bedre på arbejdsmarkedet. Det er ligesom det, vi har i baghovedet. Når ministeren så udtaler sig om et helt konkret forslag, der ligger på bordet, og som ikke koster voldsomt meget, men som selvfølgelig er konkret på den måde, at der er tale om noget økonomi og der er tale om at antaste de offentlige arbejdsgiveres ledelsesret, så kommer paraderne op.

Jeg vil godt sige for socialdemokratiets vedkommende, at vi lever da stadig væk i håbet om, at de meget fine og nydelige interviews, ministeren giver i fagbladene, og som vi læser med meget stor fornøjelse, kommer til at udmønte sig i noget konkret. Vi lever stadig væk i håbet om, at det bliver realiseret, og det håb vil jeg tage med mig til min 1. maj-tale i morgen, kan jeg godt betro ministeren.

Lone Dybkjær (RV):

Det er mere et bidrag til den almindelige saglige debat om forslaget.

Jeg synes, det ville være nyttigt, hvis vi prøvede på at få en nærmere kortlægning af, hvordan ansættelsesprocedurerne egentlig er inden for den offentlige sektor. Det er nok ikke alene arbejdsministeren, det kan også være finansministeren. Vi burde kigge på,

[Lone Dybkjær]

om der er en reel diskrimination eller der ikke er en reel diskrimination. Hvordan håndterer man de facto de graviditeter, der nu er, med den barselorlov, der kommer som følge af det?

Vi havde en tilsvarende undersøgelse omkring deltid for nogle år tilbage, og den synes jeg var ganske afslørende i retning af, at der ikke var nogen direkte modstand mod deltid, alle gik ind for den. Men når man så læste svarene meget nøje, måtte man sige, at reelt var styrelser og departementer imod deltid.

Det kan være, at vi har noget af det samme her, og det synes jeg at vi skal få undersøgt. Vi kan ikke nøjes med de enkeltstående tilfælde, vi alle sammen kender. Jeg er også blevet ringet op: nu er der jeg ved ikke hvor mange gravide på en arbejdsplads et eller andet sted, og hvad gør vi andre så? Det kommer vi ingen vegne med, men derimod hvis vi får en reel kortlægning. Det er den ene ting, jeg synes vi skulle gøre.

Den anden ting er, at jeg synes, vi skal spørge os selv, hvor samarbejdsudvalgene egentlig er i dette spørgsmål. Hvorfor er der ikke noget bidrag fra dem om, hvordan vi skal komme videre? Det måtte da også være muligt for dem at diskutere – jeg ved godt: ikke bestemme – og indstille og rådgive om det her.

Jeg synes, der er mange, der har et medansvar for det her, og jeg synes, det er en diskussion om det, vi skal tage fat på, og så simpelt hen sige: ja men vi vil ikke have nogen form for diskrimination. Det koster altså det ekstra – så længe mændene ikke deltager på anden vis, end de gør i øjeblikket – at ansætte kvinder, og det må vi på en eller anden måde kompensere for, vi må finde en fornuftig metode. Det synes jeg vi skal arbejde henimod. Jeg tror ikke på den med tvungen vikardækning – det er mine erfaringer, der siger mig, at det ikke er en god metode – men så lad os prøve at se, om vi ikke kan finde en anden metode.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00, hvor vi først går til punkt 9: Spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 11.50

Mødet genoptaget kl. 13.00

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

I skrivelse af g.d. meddeler ministeren for skatter og afgifter, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af vin og frugtvín m.m.

(Lovforslag nr. L 247).

I skrivelse af d.d. meddeler indenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Lovforslag nr. L 248).

Man gik til dagsordenens punkt 9, som var:

9) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 1016

1) Til statsministeren af:

Albrechtsen (VS):

»Mener statsministeren, at det kan være rigtigt, at bl.a. lejere med små indkomster skal have store huslejestigninger som følge af påskepakkens energiafgiftsforhøjelse?«

Skriftlig begrundelse

Regeringens erklærede formål med afgiftsforhøjelserne var som bekendt at »neutralisere« faldet i energipriser og dollarkurs og fastholde forbrugerpriserne på niveauet fra